عبور دوباره مرد راه از پیچ بهارستان

در سال ۹۵ اگر چه طرح‌های عمرانی شتاب گرفت اما همچنان کمبود منابع عمده‌ترین دلیل برای توقف یا کندی عملیات پروژه‌های عمرانی بود. این امر رکود اقتصادی را تشدید کرد به گونه‌ای که دولت با وجود تلاش‌های بسیار برای رونق‌دهی به اقتصاد انجام داد، اما همچنان رکود سایه سنگین خود را بر اقتصاد انداخت. یکی از عوامل مهم در کاهش رونق اقتصادی رکود در بخش ساخت‌وساز در سال ۹۵ بود.

هر چند که این رکود در سال‌های گذشته وجود داشت اما در این سال اثری از رونق در بخش مسکن وجود نداشت. بیشترین انتقادات در این بخش به عملکرد وزارت راه و شهرسازی به مدیریت عباس آخوندی وارد شد.

فردی که از ابتدای دولت یازدهم در سال ۹۲ تا به‌امروز مورد نقد طیف محافظه‌کاران قرار دارد در این سال نیز از تیررس هجمه‌های آنها در امان نماند.

محافظه‌کاران همواره مترصد بودند که آخوندی را از صدارت وزارت راه و شهرسازی به زیر بکشند و با هر اتفاقی در حوزه عملکردش، او را آماج انتقادات خود قرار داده و تا استیضاح می‌بردند.

در واپسین ماه سال ۹۵ آخوندی و در اولین روز اسفند آخوندی استیضاح شد. اما این بار برای دومین بار رادیکال‌های مجلس نتوانستند به هدف خود دست یابند و استیضاح برای بار دوم ناکام ماند. اولین بار آخوندی در مهر ماه سال ۹۴ در مجلس نهم استیضاح شده بود که مجلس به او رای اعتماد داد.

برخورد دو قطار در ایستگاه هفت‌خان سمنان در پنجم آذر ماه سال ۹، هر چند یکی از فاجعه‌بارترین حادثه‌های چند سال گذشته است اما برای استیضاح نافرجام آخوندی در اول اسفند سال ۹۵ از سوی محافظه‌کاران مجلس دهم بهانه خوبی بود.

■ **افزایش ترانزیت ریلی**

در این سال همچنین در بخش حوزه ریلی، توسعه خوبی صورت گرفت. اگر چه فاجعه ایستگاه هفت‌خوان سمنان که منجر به برخورد دو قطار و زخمی و کشته شدن تعدادی شد اما می‌توان به بخش ریلی کشور نمره قبولی داد.

در این سال گام‌هایی برای افزایش ترانزیت کالا، اتصال راه‌آهن به سایر کشورها از جمله آذربایجان و گسترش خطوط ریلی در ایران برداشته شد که در برخی از این موارد عملیات اجرایی طرح‌ها به پایان رسید. تامین زیرساخت‌های حمل و نقل و ترانزیت، اتمام عملیات اجرایی راه‌آهن گرگان –اینچه‌برون، افزایش ۹۳ درصدی پروازهای ترانزیتی از فراز کشور، افزایش ۶۲ درصدی جابجایی مسافر حومه‌ای ریلی، زیرسازی بیش از ۵۰۰۰ کیلومتر جاده، آزادراه و بزرگراه و ساخت ۵۸۰۰ کیلومتر راه روستایی، کارنامه‌ای است که عباس آخوندی را در نگاه فعالان پروژه‌های عمرانی متمایز کرده است. تکمیل کریدور ترانزیتی شمال–جنوب (قزوین–رشت–آستارا) اولویت راه‌آهن ایران با توجه به نقش اساسی کشور در آن است و امید آن می‌رود که با راه‌اندازی کامل این پروژه بین‌المللی مردم منطقه از موقعیت اقتصادی به وجود آمده بهره‌مند شوند.

■ **اجرایی شدن نوسازی ناوگان هوایی**

اما تحول عظیم توسعه‌ای در بخش حمل و نقل هوایی صورت گرفت. در این سال با ورود دو فروند هواپیمای نو از شرکت هواپیمایی ایرباس عملا قراردادهای منقد شده برای نوسازی ناوگان هوایی کشور عملیاتی شد.

در این سال با وجود فرافکنی‌ها و انتقادات تندروهای اصول‌گرا نسبت به موضوع خریداری هواپیما و همچنین روی کار آمدن جمهوری‌خواهان به رهبری دونالد ترامپ در ایالات متحده‌امریکا و مخالفت‌ها در این‌باره، اما قرارداد بوئینگ و ایرباس در این سال عملیاتی شد و یک بار دیگر تیر مخالفان به نوعی به سنگ خورد.

■ **ورود نخستین ایرباس جدید پس از ۳۸ سال به ایران در تاریخ ۹۵,۱۰,۲۳**

این هواپیما که نخستین فروند از هواپیماهای ایرباس است که قرارداد آنها امضا شده ،قرار است در مسیرهای داخلی استفاده می‌شود؛ هر چند شاید در آینده برای پروازهای بین المللی نیز از آن بهره گرفته شود.

در مجموع شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی‌ایران با ایرباس برای خرید ۱۰۰ فروند هواپیما و با شرکت بوئینگ برای خرید ۸۰ فروند هواپیما قرارداد امضا کرده و قرار است بزودی قرارداد خرید ۲۰ فروند هواپیمای ۷۰ نفره را با شرکت ATR یکی از شرکت‌های زیر مجموعه ایرباس امضا کند.

جایگاه صنعت هوانوردی ایران در منطقه با امضای قرارداد خرید بیش از ۲۰۰ فروند هواپیمای مسافری دور، متوسط و کوتاه برد با بیش از ۵۰ هزار صندلی جدید ارتقا می‌یابد و فرصت‌های اشتغالزایی مستقیم را برای بیش از ۲۰ هزار نفر در داخل فراهم می‌کند. در اواخر اسفند نیز دومین هواپیمای از نوع پهن پیکر وارد ایران شد.

■ **اقدامات در حوزه مسکن**

در بخش مسکن گرچه دولت نسبت به مسکن مهر نگاه انتقادی داشت اما به ناچار باید این کار زیان‌ده را به سرانجام می‌رساند و در سال ۹۵ بخش زیادی از طرح مسکن مهر به اتمام رسید به گونه‌ای که پیش بینی می‌شود که این طرح در سال ۹۶ به طور کامل به پایان برسد.

امسال طرح مسکن اجتماعی نیز اجرایی شد. طرحی که از ابتدای دولت یازدهم توسط آخوندی بارها نام برده شده بود و از آن حمایت می‌کرد. قرار است که در سال ۹۶ این طرح به طور کامل در قالب طرح‌های حمایتی اجرایی شود هر چند که در دو ماه اخیر نیز کار اجرای عملیاتی آن آغاز شده است. در این سال بازار رهن ثانویه مسکن نیز راه‌اندازی شد. این بازار با انتشار ۳۰۰ میلیارد تومان اوراق بدهی از تیرماه راه‌اندازی شد. این طرح البته با انتقادات بسیاری همراه بود. منتقدان این طرح را تورم‌زا اعلام کردند و با این استدلال که اجرای این طرح موجب تحریک تقاضا شده و به تبع آن بار تورمی به اقتصاد تحمیل می‌کند. در سال ۹۵، سقف تسهیلات خرید مسکن و مسکن مهر و همچنین طرح تضمین معاملات فروش اقساطی مسکن اجرایی شد.

■ **پیشرفت فیزیکی طرح‌های جاده‌ای**

در بخش جاده‌ای نیز فعالیت‌های توسعه‌ای انجام گرفت و طرح آزادراه تهران – شمال و دیگر آزادراه در اولویت کاری دولت قرار گرفت.

پیش بینی می‌شود که بسیاری از پروژه‌های جاده‌ای در سال ۹۶ یا به پایان برسد و یا در مراحل پایانی قرار بگیرند.

از دیگر مباحث مهم در بخش راه و شهرسازی باید به موضوع طرح جامع مسکن و انتقادات وزیر راه و شهرسازی از مدیریت شهری و اجرای طرح‌هایی برای ساماندهی مسکن در شهرها اشاره کرد.

■ **رشد ظرفیت ناوگان دریایی**

طی سه سال گذشته ظرفیت ناوگان دریایی نفتی، رشد ۹ درصدی را تجربه کرد و به ۱۵ میلیون تن رسید.

رشد ظرفیت تخلیه و بارگیری بنادر تجاری و رسیدن به ۲۰۹ میلیون تن ظرفیت، بهره‌برداری از ۳۹ پروژه توسعه و تجهیز بنادر به ارزش تقریبی ۳۲۷۲ میلیارد ریال، بهره‌برداری از ۱۴ موج‌شکن بنادر کوچک چند منظوره در سواحل جنوب از جمله دیگر دستاوردهای دولت تدبیر و امید در زمان تصدی عباس آخوندی در وزارت راه و شهرسازی بوده است.

برون سپاری پروژه‌ها، توسعه شهرها، ایجاد مزیت‌های اقتصادی و تبدیل شهرها به واحدهای توجیه پذیر اقتصادی، مهمترین وجوه مثبت برنامه‌های وزیر راه و شهرسازی در سال ۹۵ بود که در سال‌های گذشته نیز این روند اجرایی می‌شد. در حوزه راه و شهرسازی اگر چه گام‌های توسعه‌ای برداشته شده است اما نباید این موضوع را نیز نادیده گرفت که همه انتقادات به این بخش نگاه سیاسی نبوده است چرا که بخشی از رکود موجود در مسکن به ناکارآمدی سیاست‌های وزارت راه و شهرسازی ارتباط مستقیم دارد.

البته گروهی از فعالان بازار مسکن ناکارآمدی سیاست‌های وزارت راه و شهرسازی را در این بخش بی‌انصافی قلمداد کرده و معتقدند که سیاست‌ها در این بخش دارای بازدهی بلندمدت بوده و به همین دلیل است که رکود در بخش مسکن همچنان حکم‌فرما بوده است و اثر سیاست‌های آخوندی در حوزه مسکن را باید در سال‌های آینده مشاهده کرد.

■ **دیگر چالش‌ها**

در این سال وزارت راه و شهرسازی و در راس آن، عباس آخوندی با چالش‌هایی نیز مواجه بود. چالش‌هایی از جنس کمبود اعتبار و پرداخت تسهیلات که بیشتر طرح‌های زیربنایی را در این حوزه را با مشکلاتی روبه رو کرد. از جمله توقف یا کندی در اجرای عملیات طرح‌های عمرانی. به طور کلی، عدم انجام تعهدات در حوزه راه روستایی، عدم ساماندهی بازار مسکن و مشکلات مالی در حوزه زیرساخت همچنان از مولفه‌های مورد انتقاد است که وزارت راه و شهرسازی در این‌باره نتوانسته است عملکرد موفقی داشته باشد.

■ **استیضاح عباس آخوندی، وزیر راه و شهرسازی برای بار دوم و رای اعتماد مجدد در تاریخ ۹۵,۱۲,۰۱**

نمایندگان با ۱۷۶ رأی مخالف استیضاح، به ادامه فعالیت عباس آخوندی وزیر راه و شهرسازی در دولت یازدهم رأی مثبت دادند. اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس جمهور، حسینعلی امیری معاون پارلمانی رئیس جمهور، عباس آخوندی وزیر راه و شهرسازی و مجید انصاری معاون حقوقی رئیس جمهور ،سید محمود علوی وزیر اطلاعات ،واعظی وزیر ارتباطات، کمالوندی برای حضور در جلسه استیضاح در پارلمان حضور یافتند.

اهم مطالب خبر

در این سال وزارت راه و شهرسازی و در راس آن، عباس آخوندی با چالش‌هایی نیز مواجه بود. چالش‌هایی از جنس کمبود اعتبار و پرداخت تسهیلات که بیشتر طرح‌های زیربنایی را در این حوزه را با مشکلاتی روبه رو کرد. از جمله توقف یا کندی در اجرای عملیات طرح‌های عمرانی. به طور کلی، عدم انجام تعهدات در حوزه راه روستایی، عدم ساماندهی بازار مسکن و مشکلات مالی در حوزه زیرساخت همچنان از مولفه‌های مورد انتقاد است

■ **مهم‌ترین رخدادهای راه و مسکن ۹۵**

■ **سند چارچوب همکاری میان راه‌آهن و راه‌آهن دولتی ایتالیا در تاریخ ۹۵,۰۱,۲۴**

امضاء یادداشت تفاهم بین راه آهن و راه آهن دولتی ایتالیا در خصوص اجاره به شرط تملیک ۱۸ رام قطار سریع السیر در مسیر تهران – اصفهان و ۵۰۰ دستگاه واگن مسافری اجاره به شرط تملیک یا فروش اقساطی و مباحث آموزشی و تسط خط.

● امضا یادداشت تفاهم خواهر خواندگی بین ایستگاه راه آهن تهران و راه آهن سیون فرانسه در تاریخ ۹۵,۰۱,۳۰

● امضا یادداشت تفاهم احداث خط آهن چابهار – زاهدان بین شرکت ساخت و و توسعه زیربناهای حمل و نقل کشور و شرکت ircomهند در تاریخ ۹۵,۰۳,۰۳

● راه‌اندازی قطار مسیر مشهد – نخجوان و برعکس پیرو توافق مقامات دو طرف در دی ماه ۹۵

■ **ابلاغ جزییات طرح مسکن اجتماعی در تاریخ ۹۵,۱۲,۰۳**

هیات وزیران در جلسه ۱۳۹۵.۱۱.۲۷ به پیشنهاد شماره ۷۰۸۵۴۸ مورخ ۱۳۹۵.۶.۱۰ سازمان برنامه و بودجه کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی‌ایران تصویب کرد. این مصوبه به وزارت راه و شهرسازی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، سازمان برنامه و بودجه کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی وزارت کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی‌ایران ابلاغ شده است.

■ **ابلاغ وام ۴۰ میلیونی مسکن مهر در تاریخ ۹۵,۱۰,۲۹**

مدیرعامل شرکت عمران پردیس از ابلاغ مجوز بانک مرکزی برای افزایش وام ۳۰ میلیون تومانی مسکن مهر به ۴۰ میلیون تومان خبر داد. سعید غفوری با اشاره به تصویب افزایش سقف وام مسکن مهر این شهر از ۳۰ میلیون تومان به ۴۰ میلیون تومان توسط کمیسیون اعتباری بانک مرکزی، اظهار کرد: بانک مرکزی مجوز افزایش تسهیلات مسکن مهر از ۳۰ میلیون تومان به ۴۰ میلیون تومان را ابلاغ کرد. وی با بیان این که افزایش ۱۰ میلیون تومانی وام مسکن مهر شامل اکثر پروژه‌های مسکن مهر می‌شود، افزود: برای تکمیل و تحویل واحدهای نیمه تمام این طرح نیازمند تخصیص اعتبارات خاص از سوی سازمان برنامه و بودجه برای اجرای محوطه سازی و آماده‌سازی هستیم تا بر اساس برنامه‌ریزی انجام شده بتوانیم تا پایان عمر دولت یازدهم این پروژه‌ها را تمام کنیم.

■ **تخلیه و بارگیری ۱۳۲ میلیون تن کالای نفتی و غیرنفتی در بنادر کشور در تاریخ ۹۵,۱۲,۱۴**

از ابتدای سالجاری تا پایان بهمن ماه، ۱۳۲ میلیون و ۳۵۱ هزار و ۳۵۶ تن بار از تمام بنادر ایران تخلیه و بارگیری شده که این میزان نشان دهنده رشدی ۹.۹ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته است. از کل آمار ارایه شده مربوط به تخلیه و بارگیری کالاها، سهم تخلیه و بارگیری کالاهای غیرنفتی ۸۹ میلیون و ۷۷۲ هزار و ۹۲۶ تن بوده که از این میزان سهم تخلیه ۳۸ میلیون و ۷۰۸ هزار و ۵۹۲ تن و سهم بارگیری ۵۱ میلیون و ۶۴ هزار و ۳۳۵ تن گزارش شده است. در یازده ماهه سال ۹۵ هم واردات این نوع کالا ۳۰ میلیون و ۲۵۴ هزار و ۳۴۱ تن و صادرات کالاهای نفتی ۴۴ میلیون و ۶۲۸ هزار و ۴۵۷ تن بوده و در ۱۱ ماهه امسال هم آمار ترانزیت ۴ میلیون و ۲۵۱ هزار و ۸۰۶ تن اعلام شده است.

گروه پژوهش روزنامه تجارت | طراح: محمد گودرزی